



**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,  
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,  
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non  
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

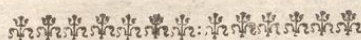
Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum  
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus  
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de  
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

**Escobar y Mendoza, Antonio de**  
**Lugduni, 1663**

2. De abstinentia à Carnibus ex præcepto leiunij.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)



## CAPVT II.

De abstinentia à Carnibus ex  
præcepto ieiunij.

4  
Prima es-  
sentialis ie-  
iunij conditio.

**P**RIMA essentialis ieiunij condi-  
tio est, vt à carnibus abstineatur: &  
quod ad ieiunium Quadragesimale  
attinet, Constat ex cap. Statuimus,  
dist. 4. Quod autem attinet ad omnia alia iei-  
unia, de ieiunio ex cap. de esu carum, de conse-  
crat. dist. 3. & ex Concilio Gerundenſe, cap. 3.  
& id constans & perpetua Ecclesiæ traditio  
confirmat. D. Thom. 2. 2. question. 147. artic. 8.  
Syluius ibi, Tolet. libr. 6. cap. 2. numer. 1. & alij.  
Ratio est, quia ieiunium ordinatur ad mace-  
randum corpus, vnde debet esse abstinentia à  
cibo, qui est magis gustui gratus, & qui magis  
subministrat: tales autem sunt fœs ex genere  
carnes.

5  
Certe carum nomine intelliguntur etiam  
oua Quadragesimæ tempore, nam extra hoc  
tempus iure communi non sunt prohibita.  
Quia in iure nullus textus reperitur, qui oua  
prohibeat, licet quædam in locis ea in ieiuniis  
extra Quadragesimam non permittat. An au-  
tem talis consuetudo obliget sub mortali in  
iis locis, vbi recepta est, perspicuum ab iis,  
ad quos attinet, an introducta sit ex deuotione,  
an cum destinatione obligationis: Nauar. sum.  
cap. 2. numer. 15. Sanchez lib. 4. sum. cap. 1. nu-  
mer. 51. Sancius in select. d. 56. numer. 18. Lezana sum.  
verb. Ieiunium, numer. 3. Diana part. 3. tr. 3.  
resol. 80.

6  
Necnon carum nomine lacticia intel-  
liguntur, quæ tamen solum Quadragesimæ  
tempore iure vetantur, extra illud permittun-  
tur, vt oua. Consuetudo verò quibusdam in  
locis lacticia etiam in Quadragesima per-  
mittit, exceptis paucis diebus vt in Belgio. Vn-  
de in ouorum, ac lacticiniorum vsu attenden-  
da est potius locorum consuetudo, quam ius  
præscriptum. Consuetudo enim est optima le-  
gum interpres, Lessi. lib. 4. cap. 2. numer. 8. Syluest.  
verb. Ieiunium, numer. 15. Manu. tom. 1. sum.  
cap. 23.

7  
Quando verò in Quadragesima ob Bullæ  
privilegium, vel in alijs extra Quadragesi-  
mam ob consuetudinem ieiunij lacticinio-  
rum esu conceditur, non licet velci animalium  
sanguine. Quia licet sanguis propriè caro non  
sit proxime autem caro est, est enim in proxi-  
mo statu, vt in carnem conuertatur, & proin-  
de esse in eodem genere cum carne censetur.  
Pasqualig. in praxi ieiunij Eccles. de-  
cis. 75. & alij communiter.

8  
In ieiunijs pro Iubilæo, poenitentia in iun-  
cta, ac votius possunt oua, & lacticia in ci-  
bum adhiberi. Quia in omnibus his casibus in-  
telliguntur ieiunia communia iuxta Ecclesiæ  
præscriptionem, nisi à Pontifice, vel à Con-  
fessario, aut à volente alius ieiunandi modus

indicator, aut promittatur. Sanchez lib. 4. sum.  
cap. 1. numer. 49. & 50. Portel. in dubijs Regul. v.  
Ieiunium, in addit. n. 7. Diana p. 1. traſt. 9. resol. 6.  
& 27.

Habens licentiam edendi carnes in Qua-  
dragesima potest ouis & lacticiis vesci. Quia habens li-  
centiam potest etiam maius indultum est etiam certam  
eiusdem generis minus. Et quidem prohibitio edendi car-  
carnum maiorem abstinentiam quam ouorum nes, potest  
ac lacticiniorum inducit. Sancius in select. d. 51. ouis vesci.  
num. 17. Azor. part. 1. lib. 7. capit. 10. question. 2.  
4. & 5. Pasqualig. decis. 48 de ieiun. Reginal.  
l. 4. n. 145. & 161.

Qui vero ex dispensatione carnibus vesci-  
tur, potest simul edere pisces, quando non in. Qui disp.  
de graue aliquod damnum prouenit. Quia pis-  
ces ex se sunt in illis diebus liciti, in quibus comeduntur  
carnes prohibentur: dispensatio autem licitas nes.  
efficit carnes, nec prohibet pisces. Diana part.  
1. traſt. 9. resol. 16. Lezana sum. verb. Ieiunium,  
numer. 11. Fernandez part. 3. exam. cap. 9. §. 5.  
& alij.

Qui dispensatur ad carnes pro tribus, verbi  
gratia, diebus in hebdomada, potest sibi eligere  
quos voluerit, exceptis tamen diebus Veneris,  
ac Sabbathi, qui eligi non possunt, quando ad  
sunt alij dies, pro quibus possit dispensatio in-  
feruire Eligius Balæ. verb. Ieiunium, 1. nu-  
mer. 4.

Dispensatus ad carnes edendas vnica vice  
pro singulis diebus siue in prandio, siue in co-  
na, non poterit alia vice carnes edere. Quia  
præceptum abstinentiæ à carnibus est negati-  
uum obligans pro singulis momentis. Vnde  
cum dispensatio sit ad vicem vnicam coarcta-  
ta, remanet præceptum obligans ad abstinen-  
tiam pro reliquis vicibus. Beja part. 1. casuum  
casu 45. Sancius in select. dub. 51. numer. 14.  
& 15.

Dispensatus in Quadragesima ad oua,  
ac lacticia comedenda, non est à ieiunio  
dispensatus. Quia comestio ouorum, & lacti-  
ciniorum substantiam, ac formam Ecclesiastici  
ieiunij non soluit: vt constat in ieiunijs extra  
Quadragesimam, in quibus lacticia non  
sunt prohibita. Vnde Pius V. declarauit in Bulla  
Cruciata, cum ouis, & lacticiis ieiunium  
stare.

Imo cum forma ieiunij Ecclesiastici sit præ-  
scripta ab Ecclesia potest à summo Pontifice  
alia ieiunij determinari forma: ideoque po-  
test etiam dispensare cum aliquo vt vescendo  
carnibus ieiunet, ita vt forma ieiunij consistat  
tantum in vnica comestione, absque ciborum  
delectu. Sylui. 2. 2. question. 147. artic. 4.  
Sanchez libr. 4. sum. cap. 11. numer.  
49. Llamas parte. 3. metho. capit. 5. Pa-  
ragraph. 26.

Ieiunij præcepto satisfacit, qui ventrem  
adeo replet, vt ieiunij, vt non solum ieiunij dif-  
ficultatem nõ sentiat, sed potius libidinem ex-  
citet, ac foueat, modo à cibis in die ieiunij ve-  
titis abstineat nec pluribus refectionibus vta-  
tur. Quia ille dicitur præcepto satisfacere, qui  
præstat id, quod præceptum est, finis autem  
præcepti sub præcepto non cadit. Couar. l. 4.  
variar. c. 20. n. 11. Reginal. l. 4. n. 16; Medina C.  
de ieiun. q. 9.

Aduentante necessitate edendi cibos in die  
ieiunij

# Secl. I. De Præcep. IV. Recep. Sentent. 71

<sup>17</sup> *licentia ad* ieiunij prohibitos, per se loquendo, licentia petenda non est, si necessitas certa sit. Quia obligatio legis ob supervenientem necessitatem tollitur. Vnde quando stante causa certa petitur dispensatio, nihil illa operatur quoad obligationem tollendam, sed solum quoad quandam pro exteriori apparentia iustificacionem. Nam ratione scandali, vel alterius circumstantiæ fieri poterit, ut aliquando necessum sit, quod licentia petatur. Igitur quando Confessarius vel alius vir prudens iudicat causam sufficientem adesse soluendi ieiunium, aut carnis, vel ovium vescendi, non est necessaria Superioris dispensatio. D. Thom. 2. 2. q. 147. a. 4. in corp. Sylui. libi Navar. sum. cap. 21. nu. 21. Sancius in select. d. 54. num. 36. Lessi. l. 4. c. 2. dub. 6. num. 45.

In dubio autem de necessitatis sufficientia petenda est Episcopo vel Prælati dispensatio. Quia licet in causa certa dispensatio necessaria non sit, cum nihil habeat, quod operari possit: quando est dubia, habet quod operetur. D. Tho. 2. 2. q. 147. a. 4. Navar. sum. c. 2. i. n. 20. Syl. uel. ex. ieiunium, n. 20. Quando autem dispensatio petitur, debent Prælati sese faciles exhibere, nec subditos propriæ ipsorum conscientie derelinquere, ut Doctores communiter admoneant.

<sup>18</sup> Potest Parochus præsentem etiam Episcopo, vel eius Vicario in ieiunio dispensare ratione consuetudinis. Quia ea introducta est Episcopis conscientibus: licet enim ad sint, non tamen est ita facilis ad ipsos, vel eorum Vicarios accessus, præsertim infirmæ conditionis hominibus, aut extra civitatem degentibus. Consuetudo autem dat iurisdictionem iis, qui ipsi sunt capaces. Cap. Cum contingat, de foro com. per. Navar. sum. c. 2. i. n. 21. Sancius in select. d. 54. n. 36. Sanchez l. 8. de matrim. d. 9. n. 27. & l. 5. conf. c. 1. dub. 5. Sylui. 2. 2. q. 147. art. 4. ex D. Thoma.

<sup>19</sup> Confessarius non potest in ieiunio dispensare, nisi ad hoc ab habente facultatem dispensandi deputetur. Quia dispensare in ieiunio est actus iurisdictionis in exteriori foro, Confessarius autem in hoc foro iurisdictionem non habet. Poterit tamen declarare, an causa sit sufficiens ad non ieiunandum, & hoc pacto interpretari, legem tunc non obligare. Idem dixerim de quocumque viro prudenti. Quia hoc munus ad iudicium prudeniale spectat. Bonac. de præc. Eccl. d. ult. q. 1. pun. ult. num. 18. Tolet. libr. 6. c. p. 4. numer. 5. Pasqualig. decis. 189.

<sup>20</sup> Profecto de necessitate utendi cibis veritis in diebus ieiuniorum, debent Medici iudicare, cautè verò in licentia impetrendi ad carnis edendæ vsum. Nec absolute facultatem imperant, quando infirmo sufficit limitata: alioqui rei erunt fractionis duplicis præcepti, ieiunij scilicet & abstinentiæ à carnibus: nisi ad sit causa excusans à ieiunio, & non ab abstinencia carniū, tunc enim vnicum esset peccatum si aurè dubium sit, an ad sit causa, poterit licentiam impetire, ne infirmus periculo exponatur. Monuerim autem Medicos, ne sint nimium cauti, ne dum ieiunio fauent, valetudini proximi noceant. Sanchez libr. 4. moral. cap. 11. numer. 53. Sancius in select. d. 51. nu. 16. Tolet.

lib. 6. cap. 8. num. 8. Pasqualig. in praxi ieiun. decis. 378.



## CAPVT III.

### De unica comestione secunda essentiali conditione Ecclesiastici ieiunij.

<sup>21</sup> *Corpus semel solummodo refectum in die natural.* **A**D essentiam ieiunij Ecclesiastici requiritur plurium refectionum abstinentia, ita ut intra diei naturalis spatium semel tantomodo corpus reficiatur. Porro potus liquidorum, quæ habent rationem cibi, ut ins, lac, & alia huiusmodi ieiunium soluit, si in notabili quantitate sumatur extra prandium. Quia per se primo eiusmodi liquida ad nutriendum ordinantur. Potus vero sumptio quamvis crebrior non vetatur. Quia potus ordinatur potius ad cibi per corpus distributionem, & sanguinis refrigerium, quam ut per se corpus alatur. Quod est verum, etiam si potus, vini, ceruissæ, aquæ mullæ, vulgariter Aloja, &c. in quantitate magna, & sine necessitate sumatur; quia potest quidem contra temperantiam delinqui, minime autem contra ieiunij obligationem. D. Thom. 2. 2. question. 147. articul. 6. Lessi. libr. 4. cap. 2. dub. 2. numer. 10. Navar. sum. cap. 21. numer. 13. Pasqualig. decis. 116. & fere omnes.

<sup>22</sup> *Nec usus electuarius.* Non prohibetur usus electuarius, quæ non sumuntur uti alimenta, sed uti medicamina, nisi quis hæc absumat in quantitate magna ad fraudem ieiunij. Eadem est ratio de fructibus siue recentibus siue siccis, quando iuvare possunt corporis valetudinem; quia tunc rationem medicinæ obtinent. Item ante vel post prandium licet edere pomum, vel pyrum, aut quid simile ad sedandam sitim, modo res, quæ sumitur non sit tantæ quantitatis ut pro comestione, non pro sedanda siti inferuiat. Fagundes præc. 4. libr. 1. cap. 4. Lezana sum. verb. ieiunium, numer. 4. Filliuc. tr. 27. p. 2. num. 43. Pasqualig. decis. 13. & 135.

<sup>23</sup> *Leitores, ac ministri mensæ possunt aliquid præsumere.* Excusantur lectores, ac ministri mensæ in Monasteriis aliquid præsumentes. Quia illud est inchoatio quedam prandij, & illa temporis interpositio fit ex causa iusta, ne vires notabiliter debilitentur. Sylui. 2. 2. q. 147. a. 6. quasi. 1. concl. 1. Lessi. l. 4. c. 2. dub. 2. n. 11. Diana p. 4. tr. 4. resol. 142.

<sup>24</sup> *Et Cantores.* Cantores possunt primo mane aliquid cibi absumere, ut habeant vocem ad canendum aptiorem. Res autem, debet esse apta ad conservandam vocem, quæ se habeat per modum medicinæ. Idem à fortiori licebit concionatoribus. Quia ieiunium non debet minus id Sacrum impedire, nec quæ ad ipsum exercendum sunt necessaria. Filliuc. libr. 4. cap. 2. numer. 37. Pasqualig. decis. 132. Sanchez libr. 5. consil. cap. 1. dub. 22. numer. 7.

Quando

SCOBAR

col. Mar.

XXVIIII

E. IV

6